

Simon
Beckett

Kapo
šauks

mas

TYTO ALBA

Simon Beckett

Kapo šauksmas

DETEKTYVINIS ROMANAS

Iš anglų kalbos vertė
Vytautas Petrukaitis

VILNIUS 2023

Simon BECKETT
THE CALLING OF THE GRAVE
Bantam Press, London, 2010

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt.

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Copyright © 2010 by Hunter Publications Ltd

© Hilary Beckett, autoriaus nuotrauka

© Jokūbas Jacovskis, viršelio dizainas, 2013, 2023

© Vytautas Petrukaitis, vertimas į lietuvių kalbą, 2013, 2023

© „Tyto alba“, 2013, 2023

ISBN 978-609-466-692-6

Prologas

Vienas. Du. Aštuoni.

Irimą apibūdinantys skaičiai. Tai santykinis greitis, kuriuo irsta visi organizmai, dideli ir maži – ore, vandenyje ir žemėje. Vienodomis klimato sąlygomis į vandenį panardintas kūnas suirs per dvigubai ilgesnį laiką negu paliktas ore. Po žeme – per aštuonis kartus ilgesnį laiką. *Vienas, du, aštuoni*. Paprasta formulė ir neišvengiama tiesa.

Kuo giliau užkasamas kūnas, tuo ilgiau jis išlieka sveikas.

Užkask kūną, ir jis taps nepasiekiamas vabzdžiams maitėdoms. Paprastai minkštuosius audinius virškinantys mikroorganizmai negali gyventi be oro, o vėsios, tamsios žemės izoliacija dar labiau atitolina puvimą. Žemesnė temperatūra lėtina biocheminius procesus, ardančius pačias ląsteles. Taigi procesas, kuris kitokiomis aplinkybėmis tetruktų dienas ar savaites, gali tęstis ištisus mėnesius ar net metus.

Kartais ilgiau.

Negaunantis šviesos, oro ir šilumos negyvas kūnas gali išsilaikyti bemaž neribotą laiką. Iš visų pusių apgaubtas šaltame

urve jis egzistuoja daugmaž sustingęs, ir jam nė motais, kad viršuje keičiasi metų laikai.

Bet čia, kaip ir visur kitur, veikia priežasties ir pasekmės ryšys. Kaip ir gamtoje, niekas niekada iki galo nėra sunaikinama, todėl niekas nebūna paslėpta visiškai. Kad ir kaip giliai užkasti, negyvėliai vis dar gali pranešti ten esą. *Vienas. Du. Aštuoni.*

Niekas nelieka paslėpta amžinai.

Prieš aštuonerius metus

I

– Kokia, sakot, pavardė?

Policininkės veidas buvo šaltas visomis šio žodžio reikšmėmis: rausvų žandų oda suskeldėjusi, išsipūtusi geltona atšvaitinė liemenė pasidengusi drėgmės karoliukais, susidariusiais nuo miglos, nusileidusios lyg ant žemės pailsėti nusprendęs debesis. Ji žvelgė į mane su pažiūrėti sunkiai tramdoma antipatija, tarsi kaltindama mane dėl tokio bjauraus oro ir dėl to, kad juo tenka styroti tame viržiais apaugusiame durpyne.

– Esu daktaras Deividas Hanteris. Manęs laukia vyriausiasis detektyvas inspektorius Simsas.

Neslėpdama, kaip to nenori, moteris pažiūrėjo į popierius rankoje, tada pakėlė radijo stotelę.

– Kai kas atėjo pasimatyti su vyriausiuoju tyrimo pareigūnu. Toks ponas Deividas Hanteris.

– Daktaras, – pataisiau ją.

Žvilgsnis į mane parodė, kad jai nė motais.

Jos radijo stotelė sutraškėjo, paskui balsas pasakė kažką nesuprantama. Tai, ką išgirdo, nepataisė pareigūnei nuotaikos.

Ji paskutinį kartą rūgščiai į mane dėbtelėjo, žengtelėjo į šalį ir mostu paragino važiuoti.

– Tiesiai iki kitų sustatytų automobilių, – nemandagiai burb-
telėjo.

– Ačiū, – suniurnėjau ir nuvažiavau.

Viską už priekinio stiklo gaubė rūko marška. Ji buvo nevien-
tisa ir nenuspėjama: vieną akimirką pakildavo, atidengdama
pilką permirkusį durpyną, kitą vėl apvyniodavo automobilį
balta marle. Kiek toliau palyginti lygus durpyno lopinėlis tapo
laikina policijos automobilių aikštele. Policininkas pamoko
man į ją įvažiuoti; sitroenas kratėsi per duobes ir siūbavo į šo-
nus, kol įvairavau į laisvą vietą.

Išjungiau variklį ir pasiražiau. Kelias buvo ilgas, nė karto ne-
sustojau pailsėti. Nekantrumas ir smalsumas įveikė bet kokį norą
stabelėti pakeliui. Simsas paskambinęs jokių smulkmenų nepa-
sakojo, tepranešė, kad Dartmuro plynaukštėje rasti palaikai – jis
nori, kad dalyvaučiau, kai jie bus atkasami. Atrodė, kad jis kalba
apie kasdienį dalyką – į tokias bylas buvau kviečiamas keliskart
per metus. Tačiau per pastaruosius metus žodžiai „žmogžudys-
tė“ ir „Dartmuras“ buvo siejami tik su vienu žmogumi.

Džeromu Monku.

Monkas buvo žudikas maniakas ir žagintojas; jis prisipažino
nužudęs keturias jaunas moteris – bent jau apie tiek žinojome.
Trys iš jų buvo visai dar mergaitės, jų lavonai taip ir nebuvo
aptikti. Jeigu rasti palaikai vienos iš jų, buvo labai tikėtina, kad
kitos irgi užkastos netoliese. Tai būtų viena svarbiausių pas-
tarojo dešimtmečio palaikų iškėlimo į paviršių ir atpažinimo
operacijų.

Ir aš tikrai norėjau joje dalyvauti.

– Niekas neabejojo, kad ten jis atsikratė savo aukų, – tą rytą
virtuvėje pasakiau žmonai Karai lėkdamas ruoštis į kelionę.

Nors dideliame karalienės Viktorijos laikų stiliaus name pietvakarinėje Londono dalyje gyvenome daugiau kaip metai, vis dar turėdavau jos klausti, kur tas ar anas.

– Dartmuro plynaukštė didelė, bet ten negali būti užkasta daug lavonų.

– Deividai! – įspėjo Kara reikšmingai žiūrėdama į pusryčiaujančią Alisą.

Susiraukiau ir be garso, vien lūpomis, išariau: „Atsiprašau.“ Paprastai man užtekdavo proto neminėti šiuropių savo darbo smulkmenų girdint mūsų penkerių metų dukrai, bet šįsyk entuziazmo apimtas nesusitvardžiau.

– Kas yra au-kos? – paklausė Alisa. Ji tokia susikaupusi kėlė šaukštą, iš kurio varvėjo aviečių skonio jogurtas, kad net susiraukė. Šiuo metu tai buvo mėgstamiausias jos valgis, mat neseniai nusprendė, kad ji per didelė valgyti dribsnius.

– Čia tik toks tėvelio darbas, – atsakiau vildamasis, kad ji pamirš šią temą. Kai paaugs, turės per akis laiko sužinoti apie tamsesnes gyvenimo puses.

– Kodėl jos užkasamos? Jos negyvos?

– Širdele, baik valgyti, – paragino ją Kara. – Tėvelis netrukus turi išvažiuoti, o mudvi juk nenorim vėluoti į pamokas.

– Kada grįši? – paklausė manęs Alisa.

– Greitai. Nė mirktelėti nespėsi, ir vėl būsiu namie.

Pasilenkiau ir paėmiau ją ant rankų. Jos kūnas atrodė šiltas ir juokingai lengvas, bet manęs niekada nenustojo stulbinti, kokia ji tvirta, palyginti su tuo kūdikiu, kuriuo, rodės, buvo visai dar neseniai. *Ar visi vaikai taip greitai auga?*

– Ar gražiai elgsies, kol manęs nebus?

– Aš visada gražiai elgiuosi! – pasipiktino jinai.

Ji vis dar laikė šaukštą rankoje ir jogurto šlakas užtiško ant užrašų, kuriuos buvau palikęs ant stalo.

– Oi! – šūktelėjo Kara, atplėšė popierinio rankšluosčio ir nuvalė jogurtą. – Liks dėmė. Tikiuosi, čia nieko svarbaus.

Alisa nusiminė.

– Atleisk, tėveli.

– Nieko baisaus.

Pabučiavau ją, pastačiau ant grindų ir paėmiau užrašus. Ant viršutinio lapo liko jogurto dėmė. Sukišau popierius į aplanką ir pasisukau į Karą.

– Man jau metas.

Ji nusekė man įkandin į koridorių, kur buvau palikęs krepšį. Apkabinau žmoną. Jos plaukai kvėpėjo vanile.

– Paskambinsiu vėliau, kai geriau žinosiu, kiek laiko užtruksiu. Tikiuosi, ne ilgiau kaip porą dienų.

– Vairuok atsargiai! – įspėjo ji.

Abu buvome pripratę prie dažnų mano kelionių. Buvau vienas iš saujelės šalies teismo antropologų, tad dėl savo darbo turėdavau važiuoti visur, kur tik būdavo randami kūnai. Keletą pastarųjų metų buvau kviečiamas į tyrimus ne tik Jungtinėje Karalystėje, bet ir svetur. Užduotys dažnai būdavo bjaurios, bet visada būtinos, tad didžiavausi savo kompetencija ir vis geresne reputacija.

Tai nereiškė, kad ši darbo dalis man labai patinka. Visada būdavo sunku palikti žmoną ir dukrą, net ir vos kelioms dienoms.

Išlipau iš automobilio ir atsargiai žengiau pažliugusia žeme. Atsidavė drėgme, viržiais ir išmetamosiomis dujomis. Apsivilkau vienkartinį kombinezoną; išėmiau jį iš dėžės su apsaugine apranga, kurią laikiau bagažinėje. Paprastai aprangą parūpindavo policija, bet man labiau patikdavo vežiotis savo. Užsegęs kombinezono užtrauktuką, išitraukiau aliumininę kelioninę dėžę su instrumentais. Dar neseniai man užteko ir apsitrynų-

sio lagamino, bet Kara mane įtikino, kad turiu atrodyti kaip profesionalus konsultantas, o ne prekybos agentas.

Kaip visada, ji buvo teisi.

Man pasukus tarp sustatytų policijos automobilių, privažiavo dar vienas. Skaisčiai geltonas kėbulas turėjo mane įspėti, kieno jis, bet buvau pernelyg paskendęs mintyse, tad nekreipiau į jį dėmesio, kol išgirdau šaukiant:

– Vadinasi, nepasiklydai?

Apsisukęs pamačiau iš automobilio išlipančius du vyrus. Vienas buvo žemas, aštrių bruožų. Jo nepažinojau, užtat pažinau su juo atvažiavusį jaunesnį vyrą. Aukštas, gražus, jis laikėsi nerūpestingai, tarsi savimi pasitikintis sportininkas, jam einant pasipūtėlio žingsniu platus pečiai siūbavo į šalis. Nesitikėjau čia išvysti Terio Konorso, bet pamatęs automobilį turėjau suprasti, kad atvažiavo jis. Akį režiančiu micubišiu jis didžiavosi ir džiaugėsi nelyginant savo kūdikiu. Pilki valdiški policijos automobiliai jam nė iš tolo neprilygo.

Nusišypsojau, nors kaip visada jį pamačius apėmė dvejopi jausmai. Viena vertus, buvo malonu pamatyti pažįstamą veidą tarp viso to beasmenio policijos aparato; kita vertus, kažkodėl tarp mudviejų su Teriu nuolatos tvyrojo įtampa, kuri galutinai taip ir neišnyko.

– Nežinojau, kad dalyvauji tyrime, – tariau jiedviem priėjus.

Jis nusišypsojo – skruosto raumenys vis pūtėsi nuo kramtomosios gumos – Teris amžinai turėdavo jos burnoje. Nuo tada, kai mačiau pastarąjį kartą, jis numetė šiek tiek svorio, tad ir taip liesas jo veidas atrodė dar prakaulesnis.

– Esu vyriausiojo tyrimo pareigūno pavaduotojas. Kaip manai, kas pasiūlė pakviesti į tyrimą tave?

Nenustojau šypsotis. Kai mudu susipažinome, jis buvo Londono policijos detektyvas inspektorius, bet mus suvedė ne dar-

bas. Jo žmona Debora ir Kara lankė tą pačią moterų konsultaciją ir jiedvi susidraugavo. Mudu su Teriu iš pradžių vienas kito privengėme. Mudviejų profesijos turėjo kai ką bendra, bet kiti mūsų interesai skyrėsi. Jis buvo ambicingas ir tiesiog įnirtingai nenorėjo niekam nusileisti; jam, aistringam sportininkui, darbas buvo dar viena sritis, kurioje jis turėjo visus pranokti. Jo pasitikėjimas savimi ir pasipūtimas kartais erzindavo, bet keletas sėkmingai užbaigtų bylų, kurias jis man pasuko, nė vienam iš mudviejų nepakenkė.

Paskui, kiek daugiau nei prieš metus, jis visus nustebino: išėjo iš Londono policijos. Ėjo kalbos, neva Debora norinti gyventi arčiau savo giminių Ekseteryje, tačiau sunku buvo paaiškinti tokį Terio sprendimą dėl karjeros: atsisakyti įdomaus darbo Londono policijoje ir keltis į Devono grafystę.

Pastarąjį kartą su jais matėmės prieš pat jiems išsikeliant į Devoną. Keturiese nuėjome vakarieniauti, bet jautėmės nesmagiai. Visą vakarą tarp Terio ir jo žmonos tvyrojo sunkiai slopinama įtampa, tad lengviau atsikvėpėme, kai vakarienė baigėsi. Nors Kara ir Debora vėliau dėjo ne itin nuoširdžias pastangas ryšį palaikyti, nieko iš to neišėjo, ir nuo tada nė karto Terio nemačiau ir net su juo nesikalbėjau.

Vis dėlto akivaizdu, kad jam sekėsi gerai, jeigu paskirtas tokio rezonansinio tyrimo vadovo pavaduotoju: būčiau tikėjęsis, kad tokia atsakomybė bus patikėta kam nors, turinčiam aukštesnę negu detektyvo inspektoriaus rangą. Žinodamas, kokia įtampa jį slegia, nesistebėjau, kad jis sulyso.

– Įdomu, iš kur Simsas sužinojo mano pavardę, – pasakiau.

Nors buvau oficialiai patvirtintas policijos konsultantas, daugiausia užduočių gaudavau per rekomendacijas. Tik norėjau, kad šįkart ją būtų pateikęs ne Teris Konorsas.

– Baisiai tave išgyriau, tad neapvilsk manęs.

Vos sutramdžiau kylantį susierzinimą.

– Stengsiuosi kiek įmanydamas.

Jis dūrė nykščiu į atėjusį su juo žemesnį vyrą.

– Čia detektyvas konsteblis Rouperis. Bobai, čia Deividas Hanteris, teismo antropologas, kurį tau minėjau. Jis gali tau papasakoti apie pūvančius kūnus daugiau, negu norėtum žinoti.

Detektyvas konsteblis man nusišypsojo. Nelygūs, vienas ant kito suvirtę dantys, akys, pro kurias mažai kas praslys. Jis man linktelėjo, ir į mane trenkė galinga pigaus losjono po skutimosi banga.

– Šis atvejis – kaip tik jūsų srities specialistui.

Jis kalbėjo nosiniu balsu, ryškia vietos tartimi.

– Ypač jeigu čia tai, ką mes manom.

– Kol kas nežinom, koks čia atvejis, – atžarokai tarė jam Teris. – Eik, Bobai, – aš noriu šnektelėti su Deividu.

Paliepimas buvo beveik nemandagus. Pašnekovo žvilgsnis surūstėjo, bet jis toliau šypsojosi.

– Gerai sakot, viršininke.

Teris rūgščia mina žiūrėjo, kaip jis nueina.

– Saugokis Rouperio. Jis – Simso pakalikas. Toks artimas jam, kad gali kasyti kiaušius.

Atrodė, kad juodu turi kažkokių bėdų dėl nesuderinamo būdo. Nenuostabu: Teris amžinai riedavosi su aplinkiniais. Kištis į vietos policijos pareigūnų tarpusavio santykius nesiruošiau.

– Ar yra kokių nesutarimų dėl palaikų?

– Jokių nesutarimų. Visi tik meldžiasi, kad jie būtų kurios nors Monko aukos.

– O ką tu manai?

– Neturiu supratimo. Tu čia tam ir esi, kad sužinotum. O mes negalim apsirikti.

Jis giliai įkvėpė. Atrodė įsitempęs.

– Eime, palaikai štai ten. Simsas jau prie jų, tad verčiau neverskime jo laukti.

– Koks jis žmogus? – paklausiau mums pasukus keliuku prie automobilių priekabų ir lengvų surenkamų namukų.

– Šunsnukis be jokio humoro jausmo. Geriau jo nesupykdyti. Bet turiu pripažinti, kad jis ne kvailys. Ar žinai, kad jis vadovavo pradiniam žmogžudystės tyrimui?

Linktelėjau. Simsas iškilo prieš metus, kai išgarsėjo kaip tas, kuris įkišo Džeromą Monką už grotų.

– Jo karjerai tai tikrai nepakenkė.

Teris šyptelėjo – man pasirodė, kartokai.

– Tai jau tikrai. Sklinda kalbos, kad jis taikosi po kelerių metų užimti vyriausiojo konsteblio pavaduotojo postą. Dabar jis gavo progą jį sau užsitikrinti, taigi tikėtis rezultatų.

Ne jis vienintelis, pamaniau žiūrėdamas į Terį. Nuo jo sklindančią nervingą energiją, rodė, galėjai paliesti ranka. Kažin ar galėjai tuo stebėtis – juk buvo pavaduotojas pareigūno, vadovaujančio tyrimui, galbūt sukelsiančiam didžiulį atgarsį.

Priėjome surenkamus namelius. Jie buvo pastatyti šalia keliuko, vedančio iš platesnio kelio. Tarp namukų rangėsi stori juodi kabeliai; ūkanotame ore tvyrojo pukšinių dyzelinių generatorių išmetamų dujų tvaikas. Teris sustojo prie gyvenamosios priekabos – joje buvo įrengta tyrimo vadavietė.

– Simsą rasi prie palaikų. Jeigu spėsiu grįžti, leisiu tau pavaišinti mane gėrimu. Tu apsistojęs ten pat, kur ir aš.

– Tu neisi? – nustebęs paklausiau.

– Pamatei vienus užkastus palaikus – ir gana. Jie visi vienodi. Jis mėgino nutaisyti abejingą balsą, bet jam nelabai pavyko.

– Užsukau tik paimti popierių. Manęs laukia tolimes kelias.

– Kur važiuoji?

Jis kepštelėjo sau per nosies šoną.

– Pasakysiu tau vėliau. Bet palinkėk man sėkmės.

Jis užbildėjo laipteliais į vadavietę. Dingtelėjo, kam jam prireikė sėkmės, bet tuo metu turėjau galvoti apie rimtesnius dalykus negu Terio žaidimai.

Nusisukau ir pažvelgiau į durpyną.

Priešais mane atsivėrė rūko gaubiama dykynė. Nė vieno medžio, tik guotai tamsių dygliakrūmių. Pavasaris tik buvo prasi-dėjęs, tad viržiai, akmenys ir tanki, šiurkšti žolė margavo nuo nurudusių per žiemą paparčių ir viržių lopų. Nuo kelio leidosi nuožulni nuokalnė, paskui vėl kilo ilgas šlaitas. Už kokių keturių šimtų metrų jis baigėsi žemu, negražiu uolos dariniu, kurį man buvo minėjęs Simsas.

Juodasis kalnas.

Dartmure yra išpūdingesnių kalnų – išdūlėjusių uolienų atodangų, it piktvotės stūksančių durpyne, bet vėjų sukurto Juodojo kalno silueto nebūtum supainiojęs su jokių kitu. Žiūrint į šį plataus, išsikėtojusio bokšto pavidalo kalną, dunksantį ant žemos uolienų atodangos, atrodo, kad koks milžino vaikas sukrovė plokščius akmenis vieną ant kito. Man jis nepasirodė juodesnis už kitus matytus kalnus, tad gal tokį pavadinimą gavo dėl kažkokio tamsaus praeities įvykio. Tačiau jis skambėjo deramai grėsmingai – tokią smulkmeną piktdžiugiškai pasi-čiuptų žurnalistai.

Ypač jeigu po juo Džeromas Monkas įrengė savo kapines.

Po Simso skambučio naršiau internete informacijos apie šią bylą. Monkas buvo žurnalistų svajonė. Prie žmonių nepritamantis vienišius buvo našlaitis; motina mirė jį gimdydama, tad kai kurie labiau mėgstantys sensacijas bulvariniai leidiniai tvirtino, esą ji tapo pirmąja jo auka. Iš atsitiktinių darbų sunkiai besiverčiantis vyras pragyvenimui prisidurdavo brakonieriaudamas ir vagiliaudamas. Dažnai būdavo pavadinamas čigonu,

bet tai buvo netiesa. Beveik visą gyvenimą jis praleido Dartmuro apylinkėse gyvenamojoje automobilio priekaboje, bet jo vengė ne tik panašiomis sąlygomis gyvenantys vietiniai, bet ir visuomenė apskritai. Nenuspėjamas jo būdas ir polinkis į šiurpius smurto protrūkius derėjo prie jo išorės.

Jeigu kas ir buvo panašus į žudiką, tai Monkas.

Neregėtai stiprus vyras buvo groteskiškos išvaizdos, tikra gamtos išdaiga. Teisme darytose nuotraukose ir vaizdo įrašuose matome griozdišką niūrių bruožų vyrą akimis, giliai įsodintomis plikoje, į patrankos sviedinį panašioje galvoje. Tos juodos karoliukus primenančios akys žvilgėjo nė kiek ne išraiškingiau negu lėlės; lūpos, rodės, visą laiką niekinamai šypso. Dar labiau trikdė įduba vienoje kaktos pusėje – lyg kas būtų įspaudęs milžinišką nykštį molio luite. Ta veidą darkanti žymė kėlė nerimą; atrodė keista, kad jis nežuvo tada, kai ji atsirado.

Dauguma žmonių apgailestavo, kad taip nenutiko.

Aplinkinius pribloškė ne tiek jo nusikaltimų pobūdis, nors jie buvo ganėtinai žiaurūs, kiek sadistiškas malonumas, su kuriuo jis, rodės, pasirenka pažeidžiamas aukas iš Dartmuro apylinkių. Zojė Benet buvo graži tamsiaplaukė septyniolikmetė, trokštanti padaryti manekenės karjerą. Vieną vakarą ji išėjo į naktinį klubą, bet namo nebegrįžo. Po trijų dienų dingo dar viena mergina.

Lindsė Benet – identiška Zojės dvynė.

Tai, kas turėjo būti eilinė dingusių žmonių paieška, staiga tapo naujiena, apie kurią spauda rašė pirmuose puslapiuose. Niekas neabejojo, kad jos tapo vieno žudiko aukomis; kai Lindsės rankinė buvo rasta šiukšlių konteineryje ir užgeso paskutinė viltis, kad jos vis dar gali būti gyvos, kilo visuotinis pasipiktinimas. Viena netektis šeimai jau būtų didžiulis smūgis, bet dvi?! Ir dar dvynės!

Paskui pradingo dar ir Tina Viljams, patraukli tamsiaplaukė devyniolikmetė, tad, aišku, pasipylė nepagrįsti pranešimai apie pavojų, kilo isterija. Atrodė, kad aptiktas patikimas žudiko pėdsakas: gatvės stebėjimo kameros užfiksavo ir liudytojai pastebėjo baltą sedaną ten, kur paskutinį kartą buvo matytos Lindsė Benet ir Tina Viljams.

Tada Monkas pasiglemžė ketvirtą auką ir galutinai patvirtino pabaisos reputaciją. Dvidešimt penkerių Andžela Karson buvo vyresnė už kitas. Nuo trijų kitų skyrėsi tuo, kad buvo ne tamsiaplaukė ir ne gražuolė. Būta ir dar vieno, svarbesnio skirtumo.

Ji buvo visiškai kurčia ir nekalbėjo.

Paskui kaimynai pasakojo girdėję Monko juoką, kai šis ją išžagino ir negyvai uždaužė jos pačios bute. Kai į skambutį telefonu 999 atsiliepę du policininkai išlaužė jos buto duris, rado jį su jos lavonu nusiaubtame miegamajame, visą kruviną, aptemusio proto. Policininkai buvo stambūs vyrai, bet Monkas abu juos sumušė taip, kad jie neteko sąmonės, ir dingo tamsoje.

O paskui, rodės, ir nuo žemės paviršiaus.

Nors buvo surengta didžiausia nusikaltėlio medžioklė Jungtinės Karalystės istorijoje, nebuvo rasta jokių Monko pėdsakų. Kaip ir dvynukių Benet ar Tinos Viljams. Per paiešką buvo rastas Zojės Benet plaukų šepetys ir lūpų dažai, paslėpti po jo priekaba, bet ne pačios merginos. Pats Monkas buvo pastebėtas po trijų mėnesių šalikelėje Dartmuro durpyno viduryje. Purvinas, dvokiantis, jis nesipriešino suimamas, neneigė savo nusikaltimų. Per teismą pripažino kaltę dėl keturių žmogžudysčių, bet atsisakė atskleisti, kur slapstėsi ir ką padarė su dingusių merginų kūnais. Daug kas tikėjo, kad jis užkasė juos durpyne, o paskui pats ten pasislėpė. Bet Monkas tik kaip visada niekinamai šypsojosi ir tylėjo.

Įkišus žudiką už gročių, plačioji visuomenė šią istoriją pamiršo; dingusios merginos tik papildė sąrašą aukų, kurių likimas nežinomas.

Netrukus tai galbūt pasikeis.

Lyg švyturys pilkai rusvame durpyne iš tolo švietė skaisčiai mėlyna kriminalistų palapinė. Ji buvo daugmaž pusiaukelėje tarp kelio ir uolienų atodangos, netoli juos jungiančio duobėto klampaus keliuko. Kurį laiką stovėjau dulksnoje, gerdamas į save sodrų šlapių durpių kvapą ir spėliodamas, ką rasiu palapinėje.

Paskui pasukau taku link jos.

2

Keliukas nuo vidurio iki kriminalistų palapinės iš abiejų pusių buvo pažymėtas policijos juostomis. Čia nuolat trypiamas durpynas buvo išmaltas į juodą purvynę; man einant tarp plazdančių juostų žliugsėjo batai. Plotas aplink palapinę buvo aptvertas; prie įėjimo sargybą ėjo uniformuotas kinologas su šunimi. Jis mindžikavo, kad sušiltų. Šuo – vokiečių aviganis – stebėjo mane besiartinantį.

– Noriu pamatyti vyriausiąjį detektyvą inspektorių Simsą, – pasakiau pridusęs.

Nespėjus kinologui nieko atsakyti, pakilo palapinės angos uždangalas ir joje pasirodė vyras. Buvo įkopęs į penktą dešimtį, bet, rodės, stengiasi atrodyti vyresnis. Veido oda neįtikėtina lygi; tartum norėdamas atitraukti dėmesį nuo neįspūdingų bruožų, užsiaugino ūsus, darančius jį panašų į kariškį. Baltas kombinezonas kažkodėl nesiderino prie jo išvaizdos. Gobtuvą jis buvo nusitraukęs nuo galvos, bet juodi plaukai išliko tvarkingai sušukuoti, lyg būtų nulipdyti iš gipso.

– Doktoras Hanteris? Aš – Simsas.

Būčiau atspėjęs, net jeigu nebūčiau pažinęs balso – įsakmaus,

šalto, pasitikinčio savo autoritetu. Šviesios jo akys nukrypo į mane, ir tą akimirką pajutau, kad jos paskubomis mane įvertina – nežinia, gerai ar prastai.

– Laukėme jūsų prieš pusę valandos, – pareiškė jis ir vėl dingo palapinėje.

Man irgi malonu su jumis susipažinti. Kinologas pasitraukė į šalį manęs praleisti ir tvirčiau suėmė šuns pavadį. Vis dėlto pro juodu praeidamas ir žengdamas į palapinę nemaloniai jutau, kad šuo spokso į mane nemirksinčiomis akimis.

Po atviros durpyno erdvės palapinėje, kur zujo kombinezonais apsirengusios žmogystos, buvo ankšta. Pro mėlyną palapinės audeklą prasisunkusi šviesa kėlė nežemišką pojūtį. Drėgnas, priplėkęs oras nemaloniai asocijavosi su turistiniu žygiu. Pajutau ir kitą kvapą – ką tik perkastos žemės ir kažko bjauresnio.

Palapinės viduryje žiojėjo kapas.

Aplink jį buvo pristatyta nešiojamųjų prožektorių; drėgname ore nuo jų kilo lengvas garas. Metalinių plokščių vaikščioti buvo pridėliota palei tamsių durpių stačiakampį, virvelėmis padalytą į kvadratus. Stambus vyras – nusprendžiau, kad tai specialistas, atsakingas už daiktinių įrodymų rinkimą, – klūpojo prie kapo. Jis laikė iškėlęs pirštinėtas rankas tarsi chirurgas, kuriam kažkas sutrukdė operacinėje. Priešais jį iš durpingos dirvos kyšojo kažkoks purvu apsinešęs daiktas. Iš pirmo žvilgsnio nebūtum pasakęs, kas tai – akmuo ar gumbuota šaknis. Kol nepažvelgei įdėmiau.

Iš šlapios žemės kyšojo pūvanti ranka; pro minkštųjų audiinių draiskalus buvo matyti jos kaulai.

– Deja, su patologu anatomu prasilenkėte, bet jis grįš, kai palaikai bus paruošti pervežti, – tarė Simsas, atitraukdamas mano dėmesį nuo kapo. – Daktare Hanteri, čia profesorius Veinrai-

tas, teismo archeologas, vadovaujantis palaikų atkasimo operacijai. Gal esate apie jį girdėjęs?

Pirmą kartą pažvelgiau į klūpančią prie kapo žmogystą. *Veinraitas*? Širdis nusirito į kulnis.

Buvau apie jį girdėjęs – kurgi ne... Leonardas Veinraitas, Kembridžo universiteto dėstytojas, tapęs policijos konsultantu, buvo vienas iškiliausių šalies kriminalistikos ekspertų, itin išpūdinga asmenybė. Jeigu tik jis dalyvaudavo kokiam tyrimo, dėl jo niekam nekildavo jokių abejonių. Tačiau šis akademiko išpūdį publikai darantis žmogus garsėjo negailestingumu visiems, kuriuos laikė varžovais. Jis atvirai kritikavo tai, ką vadino „madinga kriminologija“ – jai jis priskyre beveik visas mokslo sritis, išskyrus savo paties. Jo rūstybė dažniausiai buvo nukreipta į teismo antropologiją – išsišokėlišką mokslo šaką, kai kuriais atžvilgiais sutampančią su jo. Vos prieš metus jis išspausdino moksliniame žurnale straipsnį, kuriame išjuokė idėją, kad kūno irimo laipsnis gali patikimai parodyti, kiek laiko praėjo nuo mirties. „Visiški niekai!“ – šaipėsi jis straipsnio pavadinimu. Perskaičiau jį ne tiek irzdamas, kiek pašaipiai.

Tačiau tada dar nežinojau, kad teks su juo dirbti.

Veinraitas atsistojo girgždindamas artrito pažeistus kelio sąnarius. Milžiniškas kokių šešiasdešimties vyras; purvinas kombinezonas glaudžiai aptempęs stambų jo kūną. Lateksinėmis pirštinėmis apmauti riebus pirštai panėšėjo į perkimštas dešreles jam atsismaukiant chirurgo kaukę ir parodant aštrių bruožų veidą – būtum galėjęs jį pavadinti aristokratišku, bet nepelnytai.

Jis abejingai man nusišypsojo.

– Labas, daktare Hanteri. Esu tikras, bus malonu su jumis dirbti.

Jis kalbėjo griausmingu apsigimusio oratoriaus baritonu. Aš taip pat išspaudžiau šypseną.

– Aš irgi neabejoju, kad bus malonu dirbti su *jumis*.

– Būrelis pasivaikščioti išėjusių žmonių aptiko kapą vakar į pavakarę, – pasakojo Simsas žiūrėdamas į daiktą, ryškėjantį dirvoje. – Kaip matote, jis negilus. Mes zondavome žemę – atrodo, kiek giliau nei vos pusmetris nuo paviršiaus slūgso granito sluoksnis. Netinkama vieta lavonui slėpti, bet, laimė, žudikas to nežinojo.

Atsiklaupęs apžiūrėjau šaltą tamsią dirvą, iš kurios kyšojo ranka.

– Durpės pateiks mums įdomybių.

Veinraitas santūriai linktelėjo, bet nieko neatsakė. Kaip archeologas jis geriau už mane turėjo žinoti, kokių sunkumų kelia kapai durpėse.

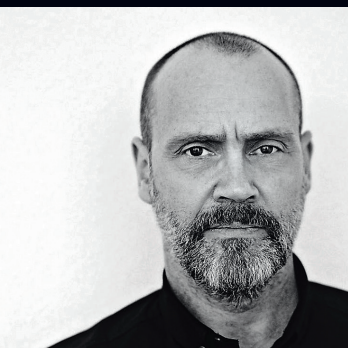
– Matyt, lietus nuplovė viršutinį dirvos sluoksnį, apnuogino ranką, tada gyvūnai baigė ją atkasti, – pasakojo toliau Simsas. – Žmonės pamatė ją kyšančią iš žemės. Deja, iš pradžių jie nebuvo tikri dėl to, ką aptiko, tad norėdami įsitikinti nukasė kažkiek žemės.

– Tesaugo mus Viešpats nuo mėgėjų, – vangiu balsu tarė Veinraitas. Gal visai atsitiktinai tai sakydamas jis žiūrėjo į mane.

Atsiklaupiau ant metalinės plokštės ir apžiūrėjau ranką. Iš žemės kyšojo dalis rankos, prasidedanti nuo riešo kaulų. Beveik visi minkštieji audiniai buvo nugrauzti, kaip ir nykštys su smiliumi. To ir reikėjo tikėtis: tokie stambesni maitėdos kaip lapės ir net didesni paukščiai – varnos ir kirai – lengvai galėjo juos nuplėšti.

Tačiau mane sudomino tai, kad nulaužti pirštakaulių galai buvo lygūs, nors ant jų ir buvo likusios dantų žymės.

– Ar kuris nors iš radusiųjų kapą užlipo ant rankos ar ją pažeidė kasdamas? – paklausiau.

Simon Beckett (Saimonas Beketas; g. 1968 m.) – pasaulinio pripažinimo sulaukęs britų autorius: jo detektyvai išversti į 29 kalbas, parduota daugiau nei 12 mln. knygų, jos figūruoja *The Sunday Times* ir tarptautinių bestselerių sąrašuose. Rašytojo karjerą S. Beckettas pradėjo dar 2002 m., kai dirbdamas žurnalistu apsilankė Tenesio

Lavonų ūkyje. Ši patirtis įkvėpė populiariausią jo knygų seriją apie teismo medicinos ekspertą Deividą Hanterį, ją pamėgo ir Lietuvos skaitytojai. „Kapo šauksmas“ – ketvirtoji šios serijos knyga, o 2023 m. pasirodys dar dvi – „Neramūs mirusieji“ ir „Mirties kvapas“.

Grįžtame į praeitį, kai teismo medicinos ekspertas Deividas Hanteris dar džiaugėsi laimingu gyvenimu su savo šeima. Trys merginos dingsta be žinios. Bute žiauriai nužudoma ketvirtoji – nebylė mergina. Krauju pasrūvęs nusikaltėlis kvatodamas pasprunka. Jis – ne bet kas, o Džonatanas Monkas, žagintojas ir žudikas maniakas, sėjantis siaubą visame Dartmure. Sulaikytas jis atsisako nurodyti, kur užkasė kūnus. Deivido Hanterio pastangos taip pat lieka bevaisės. Atrodo, viskas taip ir nugrims į užmarštį. Tačiau po aštuonerių metų viskas netikėtai prasideda iš naujo, tik kur kas siaubingiau: Monkui pavyksta pasprukti iš kalėjimo, ir visus apima panika. Deividas Hanteris bando sustabdyti žudiką, bet rūke paskendusiam Dartmure žiaurusis Monkas jaučiasi tarsi žuvis vandeny.

„Kapo šauksmas“ – nuolat augančios įtampos kupinas detektyvas, nei įtaiga, nei siužeto posūkiomis nenusileidžiantis kitoms serijos apie Deividą Hanterį knygoms.

Kad ir kaip giliai užkasti, negyveliai vis dar gali pranešti ten esą.

ISBN 978-609-466-692-6

TYTOALBA

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt